

به بهانه عضویت صنعت نفت در کمیسیون عالی مسؤولیت اجتماعی سازمان ملی استاندارد

« به عنوان اولین سوال نارنجیه مختصری از شکل گیری امور مسؤولیت اجتماعی و ساختار آن در صنعت نفت بیان کنید. واقعیت این است که صنعت نفت و گاز، از زمان اکتشاف تا بهره برداری، با عوامل متعدد انسانی و محیطی روبرو می شود. عوامل انسانی بزرگترین چالش صنعت نفت است. بیمتکاران و نخبگان جامعه محلی و بیرون محلی محل اجرای طرح پروژه هستند که برنامه ریزی و نتایج فعالیتها بر ایجاد و جنبه های مختلف زندگی آنان و محیط زندگی طبیعی اثر گذار خواهد بود؛ هر چند شاهد تفسیر روایت های متعددی در توجیه به این عوامل بودیم؛ اما به شکل تاریخی وجود خبره های و توجه به رفع نیازهای آنان و بحران، در مقایسه با اقدام های پایدار و زمان بر، وجه غالبی داشته است. از مدت ها قبل، مدیریت نظارت بر عمر آن مناطق نفت خیز به منابه بازاری اجرایی سیاست های وزارت نفت در تأمین نیازهای تعرفه شده فعالیت های میدانی داشته است. در عین حال در حوزه مشاور اجتماعی وزیر و در نتیجه همفکری با شرکت ها و سازمان های زیرمجموعه وزارت نفت و نیز هلدینگ ها و شرکت های خصوصی مرتبط و اتخاذ موافقت وزیر سابق نفت «معافیت امور مسؤولیت اجتماعی صنعت نفت» در این وزارتخانه ایجاد شد.

« پیش از این شاهد چه چارچوبی در این زمینه بودیم؟ در واقع بجز چاره ای نبود که در صورت محدودیت بودجه، سهم و پست دیگری در وزارت نفت ایجاد نشده و اصولاً بیشتر «تفسیر نگاه و الگوی تحول در CSR» مد نظر قرار گرفته است. به پیشنهاد شورای عالی مسؤولیت اجتماعی (شورای معاونین وزارت نفت)، بر خورداری از مشاوران اجتماعی در چهار شرکت اصلی این صنعت مصوب شد و هم اکنون مشاوران اجتماعی مدیران عامل هر چهار شرکت به عنوان یکی از بیابانی سازنده بین «معافیت امور مسؤولیت اجتماعی» و وزارت نفت و رده های سازمانی شرکت های اصلی و تابعه، نقش موثری در «فرهنگ سازی مسؤولیت اجتماعی» ایفا می کنند. در اجرای این ساختار، جایک در تمام شرکت های تابعه و زیرمجموعه، «دبیر کمیته» از سوی مدیر عامل ذریعۀ تعیین و نسبت به برگزاری جلسات و تشکیل کمیته مسؤولیت اجتماعی اقدام می کنند. کمیته ها نیز از ترکیب واحدهای سازمانی موجود شکل می گیرند. خوشبختانه هم اکنون، ۱۲۲ دبیر در سطح وزارت نفت معرفی و در گستره وسیع صنعت نفت، معرفی شده اند. این همکاران با تعیین برنامه های سه ساله مسؤولیت اجتماعی، گزارش های سه ساله خود را در قالب «گزارش مسؤولیت اجتماعی» با گزارش پایداری» به امور مسؤولیت اجتماعی ارسال می کنند. ساختار «معافیت امور مسؤولیت اجتماعی» در سال ۱۳۹۸ از اداره کل سلامت تربیت بدنی و ورزش متفک شده و از سال ۱۳۹۹ نیز در زیرمجموعه حوزه ورزش و تفریح قرار گرفته است. در این معافیت، معاون امور مسؤولیت اجتماعی و سه دبیر رئیس سیاست گذاری و برنامه ریزی، مسئول ارزیابی عملکرد و گزارشش ارائه، «ارمیر» و مدیریت CSR را به عهده دارند. می توان گفت این معافیت، مسؤولیت های شامل راهبردی جریان مسؤولیت اجتماعی صنعت نفت را در تهیه، تنظیم و پانزگی آیین نامه ها و ضوابط مسؤولیت اجتماعی صنعت نفت، اطلاع رسانی، انتشار کتاب و نشر به تخصصی، آموزشی و پژوهشی، بسترسازی و ترویج و تسهیل گری بر نامه های مسؤولیت اجتماعی، بسترسازی انجام مطالعات ارزیابی تأثیرات اجتماعی- محیطی (بوست های اجتماعی و محیطی زیستی)، بررسی و تأیید برنامه های مسؤولیت اجتماعی شرکت ها و نظارت بر حسن اجرای آنها، ارتباط، تعامل و همکاری با مراجع داخلی و خارجی و همچنین سازمان های مردم نهاد، طراحی و اجرای چارچوب های ارزیابی و ممیزی استاندارد و گزارش دهی پایداری، تدوین و اعلام شاخص های ارزیابی عملکرد بر نامه مسؤولیت اجتماعی در بخش های مختلف کارکنان، جامعه محلی و محیط زیست، تشکیل کارگروه تخصصی مرتبط با مسؤولیت اجتماعی شرکت و توسعه پایدار، برگزاری نشست های تخصصی، کمیته ها و رویدادهای مرتبط با موضوع مسؤولیت اجتماعی و همچنین برگزاری همایش های سه ساله مسؤولیت اجتماعی صنعت نفت را به عهده دارد.

مسؤولیت مهم صنعت نفت در اجتماع

مشعل مسؤولیت اجتماعی، همواره به عنوان یکی از موضوعاتی مطرح بوده که دولت های مختلف، توجه به اجرای آن را در دستور کار خود قرار داده اند؛ چرا که مطالبه و جامعه هدف آن، بخش مهم اجتماعی است که در صورت بی توجهی به آن، مردم را به عنوان مطالبه گر متغایر خود خواهد دید. با ساختار اخیر جواد اوجی، وزیر نفت دولت سیزدهم، می توان امیدوار به اجرای این اصل مهم در سال های پیش رو بود. او در سفر به قطب انرژی ایران، در بخشی از سخنان خود با تأکید بر این مسأله اعلام کرده است که «تلاش ما بر این است که مسؤولیت اجتماعی را به نحو مطلوب در این دولت پروژه در منطقه پارس اجرا کنیم.» صنعت نفت در عمر بیش از یکصدساله خود، به عنوان یکی از پیشگامان توجه و عمل به مسؤولیت اجتماعی شرکتی، همواره اقداماتی را با ماهیت مسؤولیت اجتماعی به اجرا گذاشته است. در طول این سال ها، با بهره گیری از نیروهای متخصص در رشته های علوم اجتماعی و محیط زیست و با برخورداری از پشتیبانی علمی استادان و مراکز دانشگاهی کشور، شاهد رونق و رویه افزایش یکپارچگی و استاندارد شدن نگاه ها و فعالیت ها در موضوع مسؤولیت اجتماعی در صنعت هستیم.

نگاهی به سابقه موضوع مسؤولیت اجتماعی شرکتی (Corporate social responsibility) ما را به دهه ۱۹۵۰ میلادی هدایت می کند که این امر در حوزه های مختلف مورد توجه قرار گرفته و شرکت ها را ملزم می کند در حالی که منافع خود را در نظر می گیرد، سود و منافع سایر ذینفعان را نیز دنبال کنند. راهنمای استاندارد ISO ۲۶۰۰۰ نیز بر تأثیر تصمیمات و فعالیت ها بر جامعه و محیط زیست فعالیت های سازمانی یعنی مواردی مثل سازگاری با توسعه پایدار و راه اجتماعی، در نظر گرفتن منافع ذینفعان، مطابقت با قوانین قابل اجرا و رفتارهای بین المللی به صورت شفاف و اخلاقی مدارانه تأکید دارد. به بهانه تصویب راهنمای «استاندارد ملی مسؤولیت اجتماعی و خبر جمعی» در فروردین ماه، بهرگرام فرضی، معاون امور مسؤولیت اجتماعی وزارت نفت دانستیم که در ادامه می آید.

